

Bwrdd Iechyd Prifysgol
Bae Abertawe
Swansea Bay University
Health Board

Llawdriniaeth i Ailatgyweirio'r Daflod

Y Ganolfan Gymraeg i
Wefus a Thafod Hollt
The Welsh Centre for
Cleft Lip & Palate

**Adran Therapi Iaith a Lfelerydd Tafod Hollt
Ysbyty Treforys Abertawe SA6 6NL**

<https://bipba.gig.cymru/ysbytai/a-y-gwasanaethau-ysbyty/canolfan-cymru-ar-gyfer-gwefus-a-thafod-hollt/>

Llawdriniaeth i ailatgyweirio'r daflod

Bwriad y daflen hon yw eich helpu i ddeall y rhesymau am y llawdriniaeth hon gan egluro i chi beth fydd yn digwydd.

Pam mae angen llawdriniaeth i ailatgyweirio'r daflod?

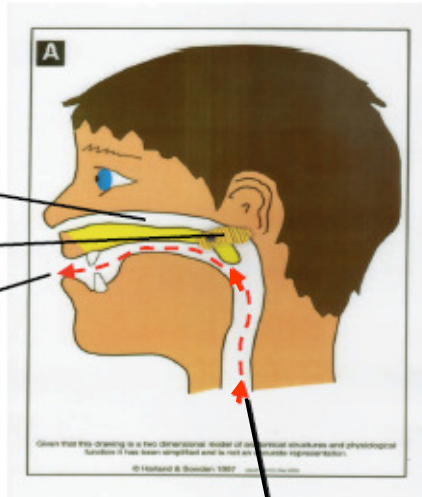
Fe'ch gwelwyd chi neu eich plentyn gan y Therapydd Arbenigol Iaith a Lleferydd a'r Llawfeddyg Taflod Hollt, sydd wedi nodi nad yw'r daflod feddal (sef rhan feddal to'r geg) yn gweithio'n ddigon da i adael i seiniau gael eu cynhyrchu'n gywir.

Mae'r daflod yn chwarae rôl bwysig wrth i ni siarad, gan ei bod yn cau'r trwyn oddi ar y geg pan fyddwn yn llefaru. Cynhyrchir y rhan fwyaf o'r seiniau yn Gymraeg â'r daflod wedi'i chodi (a cheudod y trwyn wedi'i gau). Mae'r holl aer o'r ysgyfaint felly yn bodoli yn y geg gan adael i chi gynhyrchu seiniau 'geneuol'. Er enghraifft p, b, t, d, c, g, f, ff, s, z, sh, tsh, j.

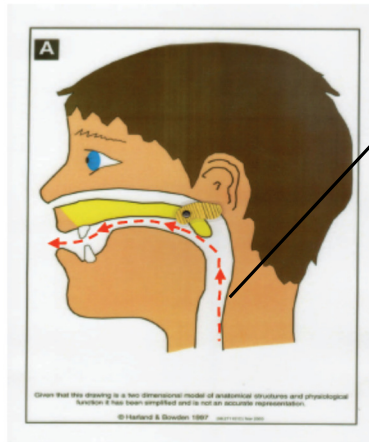
Yn ogystal â'r rhain mae tair sain m, n, ng lle mae'r daflod yn cael ei gostwng, gan adael aer i mewn i'r trwyn. Gelwir y rhain felly yn seiniau 'trwynol'. Os nad yw'r daflod feddal yn gweithio'n ddigon da i gau'r trwyn oddi ar y geg, mae'n bosibl y bydd lleferydd yn swnio'n 'drwynol'. Os felly, nid yw therapi iaith a lleferydd ar ei ben ei hunan yn ddigon i helpu a bydd angen llawdriniaeth.

Lleferydd geneuol
Mae'r daflod feddal yn gweithio'n
ddigon da i gau'r trwyn i atal aer rhag
dianc

Trwyr
 Taflod Feddal
 Ceg

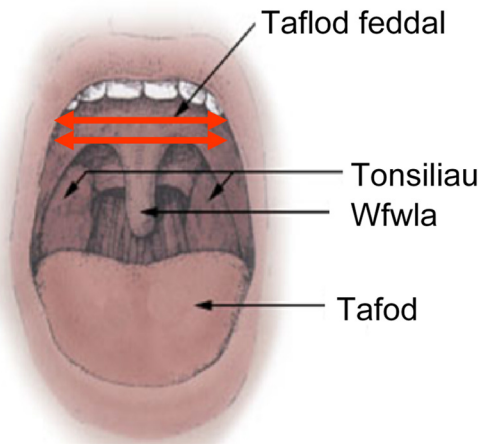
Lleferydd trwynol
Nid yw'r daflod feddal yn gweithio'n ddigon
da i gau'r trwyn ac felly mae aer yn dianc.

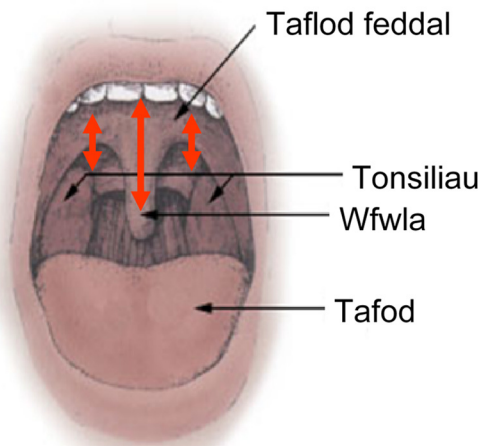
Llif aer o'r
 ysgyfaint.

Pam mae hyn wedi digwydd?

Mewn tafod (sef to'r geg) sy'n gweithio'n iawn mae'r cyhyrau'n rhedeg o'r naill ochr i'r llall mewn bwa, gan adael i'r daflod wahanu'r trwyn oddi wrth y geg. Pan gawsoch chi neu'ch plentyn eich geni/ei eni â thaflod hollt, roedd cyhyrau'r daflod yn rhedeg i'r cyfeiriad anghywir – o flaen y geg i'r cefn, yn lle o ochr i ochr.

Mae'r saethau coch yn dangos cyfarwyddiad y cyhyrau mewn tafod arferol (o ochr i ochr)

Mae'r saethau coch yn dangos cyfarwyddiad y cyhyrau mewn tafod hollt (o'r blaen i'r cefn)

Pan atgyweiriwyd y daflod hollt, roedd y cyhyrau wedi cael eu rhoi yn y lle cywir, gan redeg o ochr i ochr. Ond weithiau oherwydd cyfangiad cyhyrol a chreithio mae'r cyhyrau'n symud yn ôl i'w lle gwreiddiol, gan redeg o'r blaen i'r cefn. Mae hyn yn golygu na all y daflod weithio'n iawn. Bydd llawdriniaeth i ailatgyweirio'r daflod yn helpu i symud y cyhyrau yn ôl i'r safle cywir eto gan gan adael i'r daflod wahanu'r trwyn oddi wrth y geg wrth lefaru.

Ble bydd y llawdriniaeth yn digwydd a sut byddaf yn cael gwybod am y dyddiad?

Fel arfer cynhelir y llawdriniaeth yn Ysbyty Treforys. Byddwch yn cael llythyr neu alwad ffôn i gadarnhau'r dyddiad.

Gall rhieni aros gyda'u plant yn y ward tra byddan nhw yn yr ysbyty. Byddwch chi neu'ch plentyn yn dod i mewn i'r ysbyty y diwrnod cyn y llawdriniaeth neu ar ddiwrnod y llawdriniaeth. Mae'r llawdriniaeth yn cymryd tua 90 munud. Wedyn bydd llinell o bwythau ar hyd canol y daflod, a fydd yn toddi tua 4 wythnos wedyn. Ar ôl y llawdriniaeth, bydd rhywfaint o anghysur, sy'n debyg i lwnc tost. Byddwn yn rhoi poenladdwyr i chi neu eich plentyn ar gyfer hyn. Byddwch chi neu eich plentyn yn yr ysbyty tan y diwrnod ar ôl y llawdriniaeth, neu nes y gallwch chi neu eich plentyn gymryd swm digonol o fwyd a diod.

Beth sy'n digwydd ar ôl y llawdriniaeth?

Bydd y Llawfeddyg Taflod Hollt yn eich gweld chi neu eich plentyn tua chwe wythnos ar ôl y llawdriniaeth i sicrhau bod y daflod yn gwella. Tan yr apwyntiad hwn dylid osgoi bwydydd garw a miniog bob amser, fel tost, creision, cnau a bisgedi. Byddwn yn rhoi rhagor o gyngor dietegol i chi yn y ward ar ôl y llawdriniaeth. Rydym yn cyngori eich bod yn cael o leiaf wythnos o seibiant o'r gwaith/ysgol.

Os oeddech chi neu eich plentyn yn cael therapi iaith a lleferydd cyn y llawdriniaeth, gallwch ei ailddechrau pan fyddwch chi neu eich plentyn yn teimlo'n ddigon da. Yn y chwe mis cyntaf yn dilyn y llawdriniaeth, efallai y bydd lleferydd yn swnio'n wahanol gan fod y daflod yn iacháu.

Chwe mis ar ôl y llawdriniaeth bydd Therapydd Iaith a Lleferydd o Ysbyty Treforys yn asesu cleifion i fonitro cynnydd. Weithiau bydd angen mwy o archwiliadau ar rai cleifion fel pelydr-X a llawdriniaeth bellach ar gyfer eu lleferydd. Byddwn yn trafod hyn gyda chi os bydd angen.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau, ymholiadau neu os hoffech ragor o wybodaeth, cysylltwch â'r Adran:

Ffôn: (01792) 703854

Dydd Llun - Dydd Gwener (ac eithrio gwyliau banc)

8.30am tan 4.30pm

Mae peiriant ateb y tu allan i'r oriau ar gael

Bwrdd Golygyddol: 655
Dyddiad Cyhoeddi: Mawrth 2015
Fersiwn: 2
Dyddiad Adolygu: Tachwedd 2020
Dyddiad Adolygu Nesaf: Tachwedd 2022
Awdur: Therapyddion Iaith a Lleferydd Taflod Hollt,
Canolfan Cymru ar gyfer Gwefus a Thaflod Hollt